

Конституционен статус на депутатите.

Съдържание:

- 1. Представители на законодателната власт в страната.*
- 2. Народни представители.*
- 3. Статус.*

1. Представители на законодателната власт в страната.

България е парламентарна република, с основен закон Конституцията, основана на принципите за разделение на властите на законодателна, изпълнителна и съдебна. Държавни институции в България са: Народното събрание, Министерският съвет, президентът на Републиката и Конституционният съд. Върховната власт в страната е законодателната. Тя се упражнява от Парламента (Народното събрание). Мандатът на Народното събрание е четири години.

Народното събрание се състои от 240 депутати. Те се избират пряко от гласоподавателите, за срок от четири години, на основата на пропорционалната система. За да влязат в Народното събрание, партиите и предизборните коалиции трябва да съберат над 4% от общия брой гласове на изборите. Депутатите в Народното събрание представляват не само своите избирателни райони, но и цялата нация. Депутатите работят в съответствие с Конституцията и законодателството, като следват своята съвест и убеждения. Народното събрание избира временни и постоянни комисии, в които участват депутати. То приема закони, решения, декларации и обръщения. Всеки член на Народното събрание или на Министерския съвет има правото да внесе проект на закон. Проектът на закон за държавния бюджет се изготвя и внася от Министерския съвет.

Народното представителство е отношение между два политически субекта – избирателния корпус и депутата. Народният представител действа по политическо пълномощие от тези, които са го избрали, и приема управленски решения вместо тях. Политическият представител изразява политическите интереси на онези, които представлява. Волята на мнозинството на народните представители е отражение на общата воля на обществото. В отменения Закон за избиране на народни представители е записано, че „Право да бъдат избирани за народни представители имат българските граждани, които са навършили 21 години към изборния ден включително и нямат друго гражданство, с изключение на поставените под запрещение и на изтърпяващите наказанието лишаване от свобода”¹. Властта на народа представя т.нар. народен суверенитет - източник и субект на властта в държавата е народът. Принципът на народен суверенитет е провъзгласен в чл.1, ал. 2 и 3 от Конституцията. Двете форми за осъществяване на държавна власт от народа са:

- а/ непосредствена - чрез референдум / допитване до народа / и др.м
- б/ пряко - чрез избрани за целта органи, каквито са народните представители

¹ Чл.3 ал.2

Върховенството на народа е самата същност на принципа на народен суверенитет, т. е. никои субект не може да стои над народа. „Защото сега депутатът е член на някаква партия. И едва след това представлява народа", твърди Николай Бучков². Според него в последните години държавата се управлява от позицията на партийните интереси, не от конституционни интереси

Гражданите гласуват за кандидати за народни представители, включени в

бюлетини с името на онази политическа партия, която искат да ги представлява в парламента. Всеки гласува в града или населеното място, където постоянно живее. Това е неговият изборителен район. Бюлетините се преброяват от специално избрана комисия, която официално съобщава колко и кои народни представители от коя политическа партия влизат в парламента. Депутатите, като представители на народа в управлението на държавата, действат според нашата Конституция и закони, в съответствие със своята съвест и убеждения. Те обсъждат и гласуват законите в пленарната зала, участват в парламентарния контрол, както и в работата на парламентарните комисии и се срещат с хората в изборителните си райони.

Съществува и друг нормативен акт, освен Конституцията, който урежда дейността на народните представители, Правилникът за организация и дейността на Народното събрание. Това е особен вид нормативен акт, който не е закон, но се приема въз основа на Конституцията (чл.73)³. Правилникът подлежи на контрол за конституционност от Конституционния съд в рамките на "актове на Народното събрание" (чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията)⁴. Преценката в случая се прави единствено с оглед на това, дали са нарушени конституционни разпоредби. Правилникът за организацията и дейността на Народното събрание не подлежи на проверка за съответствие с общопризнатите норми на международното право и с международните договори, по които Република България е страна. И това е така, защото чл. 149, ал. 1, т. 4 от Конституцията⁵ предвижда такава възможност единствено за законите, а не и за останалите актове на Народното събрание.

Като суверен на държавната власт народът чрез изразената на изборите воля делегира тази власт на своите представители в Народно събрание. Вярно е, че последните не са обвързани със задължителен

² <http://temanews.com/index.php?p=tema&iid=461&aid=10839>, 19.08.2011г.

³ Чл. 73. Организацията и дейността на Народното събрание се осъществяват въз основа на Конституцията и на правилник, приет от него.

⁴ ...произнася се по искане за установяване на противоконституционност на законите и на другите актове на Народното събрание, както и на актовете на президента.

⁵ ...произнася се за съответствието на сключените от Република България международни договори с Конституцията преди ратификацията им, както и за съответствие на законите с общопризнатите норми на международното право и с международните договори, по които България е страна;